

Pan
Piotr Pełka
Dyrektor Departamentu
Monitorowania Pomocy Publicznej
Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Szanowny Panie Dyrektorze,
w związku z napływającymi do Urzędu Regulacji Energetyki (zwanego dalej: „URE”) zapytaniami w zakresie możliwości skorzystania przez modernizowane jednostki kogeneracji z określonej w rozporządzeniu właściwego ministra premii gwarantowanej, o której mowa w ustawie z dnia 14 grudnia 2018 r. o promowaniu energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji (Dz. U. z 2021 r. poz. 144, zwana dalej: „ustawą CHP”), zwracam się z uprzejmą prośbą o stanowisko w poniżej wskazanym zakresie w kontekście decyzji Komisji Europejskiej z dnia 15 kwietnia 2019 r. zatwierdzającej mechanizm wsparcia energii elektrycznej z wysokosprawnej kogeneracji wynikający w ustawy CHP [S.A.51192 (2019/N)], a także w kontekście ewentualnej praktyki w zakresie zasad udzielania pomocy publicznej w przypadku modernizacji istniejących aktywów jednostek kogeneracji innych niż małe jednostki kogeneracji.

Zgodnie z ustawą CHP zmodernizowane jednostki kogeneracji nie biorą udziału w aukcyjnym systemie wsparcia. Jednostkom tym przysługuje wsparcie w postaci premii gwarantowanej, której wysokość określana jest w rozporządzeniu właściwego ministra, w konsekwencji wartość tej premii jest stała, natomiast – w zależności od poniesionych kosztów inwestycyjnych – wypłacana jest ona przez 5, 6 albo 7 lat. Wartość premii dla jednostki zmodernizowanej odpowiada wartości referencyjnej określonej przez właściwego ministra dla jednostek kogeneracji opalanych poszczególnymi rodzajami paliw na potrzeby przeprowadzenia aukcji.

Zgodnie z art. 2 pkt 13 ustawy CHP, modernizacja rozumiana jest jako proces inwestycyjny, którego celem jest odtworzenie stanu pierwotnego lub zmiana parametrów użytkowych lub technicznych jednostki kogeneracji, w czasie którego zainstalowano urządzenia wyprodukowane w okresie 60 miesięcy przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w zmodernizowanej jednostce kogeneracji, wiążący się z poniesieniem kosztów inwestycyjnych nie mniejszych niż 25%, ale nie większych niż 50% jak na nową porównywalną jednostkę kogeneracji.

Jednocześnie właściwe przepisy ustawy CHP wskazują, że okres wsparcia dla jednostek zmodernizowanych uzależniony jest od wartości poniesionych kosztów inwestycyjnych. I tak, w przypadku poniesienia kosztów inwestycyjnych modernizacji nie mniejszych niż 25%, ale nie większych niż 33% jak na nową porównywalną jednostkę kogeneracji okres wsparcia wynosi 5 lat, w przypadku poniesienia kosztów inwestycyjnych modernizacji większych niż 33%, ale nie większych niż 40% jak na nową porównywalną jednostkę kogeneracji okres wsparcia wynosi 6 lat, a w przypadku poniesienia kosztów inwestycyjnych modernizacji nie mniejszych niż 40%, ale nie większych niż 50% jak na nową porównywalną jednostkę kogeneracji okres wsparcia wynosi 7 lat.

Uzupełniająco w tym miejscu pragnę wskazać, że z kolei w aukcyjnym systemie wsparcia udział biorą znacznie zmodernizowane jednostki kogeneracji. Pod pojęciem znacznej modernizacji jednostki kogeneracji należy rozumieć – zgodnie z art. 2 pkt 45 ustawy CHP – proces inwestycyjny, którego celem jest odtworzenie stanu pierwotnego lub zmiana parametrów użytkowych lub technicznych jednostki kogeneracji, w czasie którego zainstalowano urządzenia wyprodukowane

w okresie 60 miesięcy przed dniem wytworzenia po raz pierwszy energii elektrycznej w znacznie zmodernizowanej jednostce kogeneracji, wiążące się z poniesieniem kosztów inwestycyjnych powyżej 50% jak na nową porównywalną jednostkę kogeneracji. Jednostki te mogą w aukcji skutecznie złożyć ofertę pod warunkiem, że zaoferowana premia za sprzedaż energii elektrycznej będzie niższa niż wartość referencyjna określona w rozporządzeniu właściwego ministra dla jednostek kogeneracyjnych znacznie zmodernizowanych.

Informacja ta jest o tyle istotna, w kontekście przedstawionych niżej wątpliwości, że zarówno pojęcie jednostki zmodernizowanej jak i pojęcie jednostki znacznie zmodernizowanej nie odnoszą się w żaden sposób ani do istniejących ani do nowych mocy wytwórczych zmodernizowanej/znacznie zmodernizowanej jednostki kogeneracji.

Mając powyższe na uwadze pragnę wskazać, że w ostatnim czasie do Urzędu Regulacji Energetyki zaczęły wpływać pytania przedsiębiorców, w których wskazane zostały możliwe konfiguracje techniczne związane z planowanymi modernizacjami jednostek kogeneracji. W ramach przedstawionych zapytań zdefiniowane zostały dwie grupy zagadnień, w każdym przypadku wymagające przesądzenia w zakresie tego jak – w świetle przywołanej decyzji Komisji Europejskiej oraz wspomnianej na wstępie niniejszego pisma praktyki odnoszącej się do zasad udzielania pomocy publicznej – należy potraktować zwiększenie mocy zainstalowanej elektrycznej jednostki kogeneracji, które to zwiększenie nastąpi w wyniku zrealizowanej przez wytwórcę modernizacji/rozbudowy jednostki kogeneracji.

Zagadnienie 1.

Czy w przypadku istniejącej jednostki kogeneracji, w której czy to poprzez wymianę turbiny wraz z przekładnią oraz wymianę generatora skutkującą zwiększeniem mocy zainstalowanej elektrycznej jednostki kogeneracji, czy to poprzez wymianę zainstalowanych silników (wraz z generatorem) również skutkującą zwiększeniem mocy zainstalowanej elektrycznej jednostki kogeneracji, cała energia elektryczna wytworzona z wysokosprawnej kogeneracji (a więc również wynikająca ze zwiększenia mocy zainstalowanej elektrycznej jednostki kogeneracji, jaka nastąpiła w wyniku wykonanej modernizacji) może zostać zakwalifikowana do wsparcia w postaci premii gwarantowanej? Uzupełniająco należy wskazać, że w świetle literalnego brzmienia art. 2 pkt 3 ustawy CHP w opisanym przypadku niewątpliwie mamy do czynienia z modernizacją jednostki kogeneracji (wskazana w tym przepisie zmiana parametrów technicznych jednostki kogeneracji) co mogłoby wskazywać, że – w świetle przepisów krajowych zawartych w ustawie CHP – nie ma przeszkód do tego, by całość energii elektrycznej wytworzonej w jednostce kogeneracji po jej modernizacji zrealizowanej w opisany wyżej sposób (a więc skutkującej zwiększeniem mocy zainstalowanej elektrycznej istniejącej jednostki kogeneracji) uzyskała wsparcie w postaci premii gwarantowanej w wysokości przewidzianej dla jednostki zmodernizowanej. Należy w tym miejscu wskazać, że odpowiedź twierdząca na tak postawione pytanie umożliwiłaby wypracowanie spójnego podejścia w kontekście modernizacji oraz znacznej modernizacji jednostek kogeneracji w oderwaniu od mocy zainstalowanej elektrycznej tych jednostek przed i po dokonaniu inwestycji modernizacyjnej, odnosząc się jedynie do poniesionych kosztów tych inwestycji (a więc w oderwaniu od starych/nowych mocy wchodzących do systemu w ramach poszczególnych – tak mocno się różniących – systemów wsparcia).

Niemniej jednak w mojej ocenie zasadnym jest przeanalizowanie prawidłowości takiego podejścia w kontekście przywołanej wyżej decyzji Komisji Europejskiej oraz praktyki dotyczącej zasad udzielania pomocy publicznej, tzn. czy opisane wyżej zwiększenie mocy dokonane na skutek modernizacji jednostki kogeneracji i w konsekwencji zwiększenie możliwej do wytworzenia ilości energii elektrycznej podlegającej wsparciu, może korzystać z systemu wsparcia w postaci premii gwarantowanej.

W przypadku odpowiedzi negatywnej na wyżej postawione pytanie – czy należałoby wobec tego uznać, że wsparciu w postaci premii gwarantowanej przewidzianej dla jednostki zmodernizowanej może podlegać wyłącznie ta ilość energii elektrycznej wytworzona w jednostce zmodernizowanej, która odpowiada mocy zainstalowanej elektrycznej tej jednostki przed modernizacją, w wyniku której nastąpiło zwiększenie mocy zainstalowanej elektrycznej tej jednostki.

Zagadnienie 2.

Czy w przypadku istniejącej jednostki kogeneracji o mocy powyżej 1 MWe, w której poprzez rozbudowę jednostek wytwórczych, tj. dobudowę dwóch nowych silników spalinowych (wraz z generatorami) do już istniejących trzech silników spalinowych, nastąpi zwiększenie mocy zainstalowanej elektrycznej (a więc zmiana parametrów technicznych istniejącej jednostki kogeneracji), należy zakwalifikować jako zmodernizowaną jednostkę kogeneracji, czy też „dobudowaną” jednostkę wytwórczą należy traktować jako nową jednostkę kogeneracji?

W ramach tej grupy zagadnień dodatkowo należy wyróżnić skomplikowaną sytuację faktyczną związaną z funkcjonowaniem jednostek kogeneracji opalanych gazem z odmetanowania kopalń. W konkretnym przypadku, będącym przedmiotem zapytania do URE, przedsiębiorca zwraca uwagę, że do istniejącej jednostki kogeneracji, na którą składają się trzy silniki spalinowe zamierza dobudować kolejne dwa silniki spalinowe wraz z generatorami, również opalane gazem z odmetanowania kopalń i całą inwestycję traktować jako modernizację. Według wytwórcy rozbudowa istniejącej jednostki kogeneracji o kolejne dwa silniki gazowe (a co za tym idzie zwiększenie mocy o ok. 3 MWe) nie może zostać potraktowana jako budowa nowej jednostki kogeneracji i nie może ona przystąpić do aukcji z uwagi na brak możliwości zapewnienia dostaw paliwa – ze względu na sposób i warunki pracy kopalni – przez okres 15 lat objętych wsparciem w postaci premii kogeneracyjnej.

W mojej ocenie opisany model nie może zostać zakwalifikowany jako modernizacja jednostki kogeneracji, przy czym należy zgodzić się, że w przypadku kiedy paliwem jest gaz z odmetanowania kopalń obowiązujące regulacje nie przystają do warunków prowadzenia działalności w oparciu o jednostki kogeneracji opalane tym paliwem. Mając jednak na uwadze fakt, że w świetle art. 3 pkt 35 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2020 r. poz. 833, z późn. zm.) nie ma przeszkód do tego, żeby kolejny silnik spalinowy instalowany wraz z generatorem w danej lokalizacji, w której funkcjonuje już jednostka kogeneracji korzystająca z systemu wsparcia w postaci premii gwarantowanej albo premii kogeneracyjnej (w przypadku wygrania aukcji) został zakwalifikowany jako odrębna jednostka kogeneracji, rozbudowa taka nie może zostać zakwalifikowana jako modernizacja istniejącej jednostki kogeneracyjnej, a zatem nie może korzystać z systemu wsparcia jak dla jednostki zmodernizowanej. W konsekwencji nowa jednostka wytwórcza spełniająca przesłanki do uznania jej za odrębną jednostkę kogeneracji, aby móc skorzystać z systemu wsparcia, powinna wziąć udział w aukcji.

Mając na uwadze fakt, iż przesądzenie w powyższym zakresie w zasadniczy sposób wpłynie na ukształtowanie praktyki URE w przedmiocie stosowania systemów wsparcia przewidzianych w ustawie CHP, będę zobowiązana za możliwość spotkania w trybie online pomiędzy przedstawicielami naszych instytucji, w czasie którego będziemy mieli możliwość przeanalizowania możliwych skutków zajętogo stanowiska. Osobą do kontaktu w sprawie organizacji spotkania online jest Pan Marcin Chromiński, tel. 22 487 57 38.

Ponadto w trakcie spotkania chciałabym również omówić z Państwem kwestię potwierdzania tzw. efektu zachęty w przypadku modernizowanych jednostek kogeneracji w kontekście przepisów ustawy – Prawo energetyczne (art. 43 ust. 7-9 tej ustawy) i uzasadnienia przywołanej na wstępie decyzji Komisji Europejskiej.

Z poważaniem,
Donata Nowak
Dyrektor Departamentu
/ podpisano certyfikatem kwalifikowanym /